ЛЕКЦІЯ 1

«РОЛЬ ЦИФРОВИХ НАВИЧОК У РОБОТІ ФІНАНСИСТА»

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

1. Поняття цифровізації та цифрової економіки.

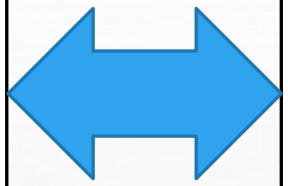
2.Finance Skills Pulse Survey.

3.Основні цифрові навички фінансиста.

4.Чи замінить ШІ фінансистів?

1. ПОНЯТТЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Цифровізація (Digitalization) - перетворення традиційних процесів, продуктів та послуг у цифровий формат або на цифрову платформу.



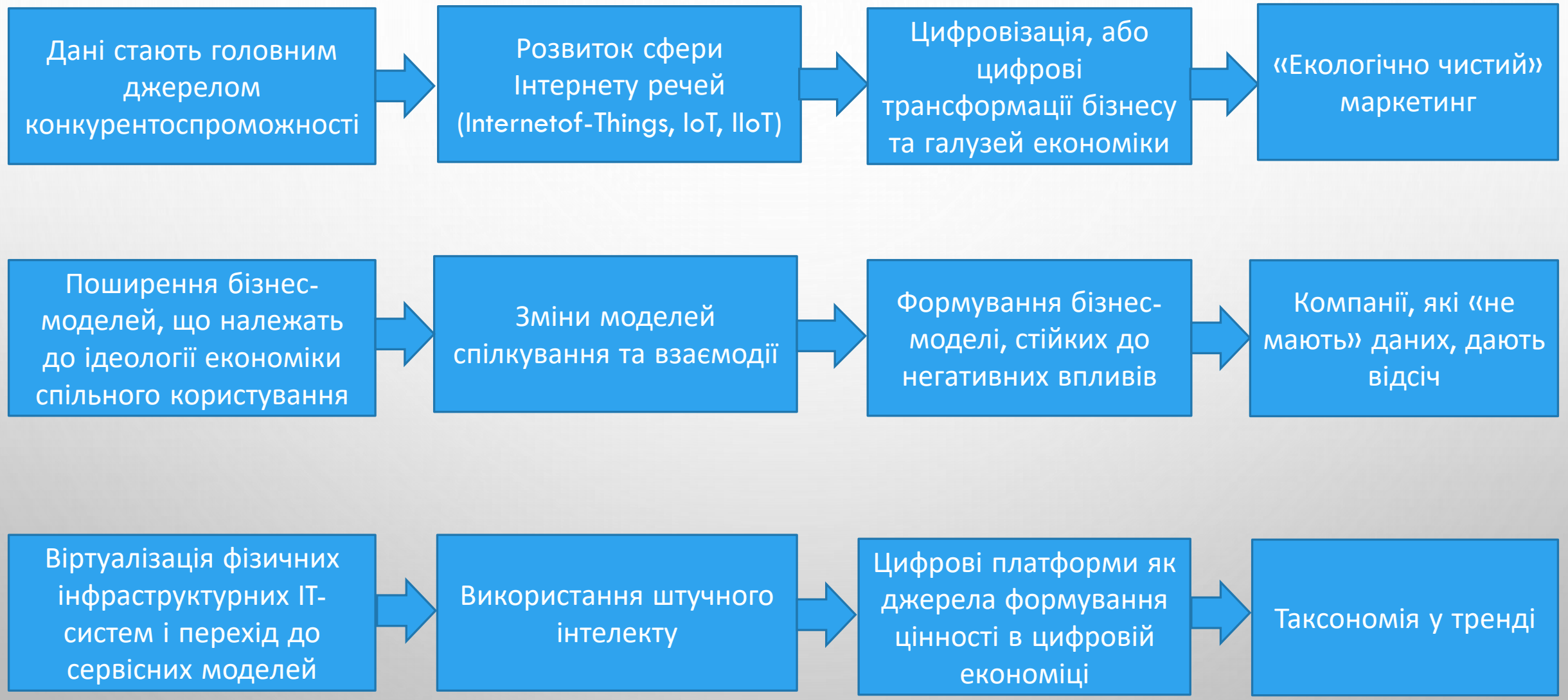
Цифрова економіка включає створення цифрових продуктів і платформ, розвиток інформаційних технологій, електронну торгівлю, електронні платежі, інтернет-маркетинг та інші цифрові аспекти економіки.

Отже, різниця полягає в тому, що цифровізація – це більш широкий термін, який описує процес перетворення на цифрову форму, тоді як цифрова економіка – це поняття, яке стосується економічних аспектів використання цифрових технологій і цифрових ресурсів.

ПРИНЦИПИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Принцип	Характеристика принципу
Доступність	Цифровізація повинна забезпечувати кожному громадянинові рівний доступ до послуг, інформації та знань, що надаються на основі інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій
Спрямованість	Цифровізація має бути спрямована на створення переваг у різних сферах повсякденного життя. Це передбачає підвищення якості надання послуг з охорони здоров'я та отримання освіти, створення нових робочих місць, розвитку підприємництва, сільського господарства, транспорту, захисту навколишнього природного середовища, сприяння подоланню бідності, запобігання катастрофам, гарантування громадської безпеки тощо
Зростання	Цифровізація є інструментом економічного зростання шляхом підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоздатності завдяки використанню цифрових технологій. Цей принцип передбачає досягнення цифрової трансформації галузей економіки, сфер діяльності, набуття ними нових конкурентних якостей і властивостей
Інформативність	Цифровізація повинна сприяти розвитку інформаційного суспільства та засобів масової інформації. Створення контенту, насамперед українського, відповідно до національних або регіональних потреб сприяє соціальному, культурному й економічному розвитку, а також зміцненню інформаційного суспільства та демократії в цілому
Відкритість	Цифровізація повинна орієнтуватися на міжнародну, європейську та регіональну співпрацю з метою інтеграції України до ЄС, виходу на європейський і світовий ринки
Стандартизація	Стандартизація є основою цифровізації, одним із головних чинників її успішної реалізації. Побудова лише на українських стандартах цифрових систем, платформ та інфраструктур, які мають бути використані громадянами, бізнесом і державою для участі, конкуренції та успіху в глобальній економіці та на відкритих ринках, неприпустима. Винятком можуть бути відповідні програми у сфері оборони та безпеки, в яких застосування інших стандартів (національних, міждержавних) є аргументованим
Безпечність	Цифровізація повинна супроводжуватися підвищенням рівня довіри та безпеки. Інформаційна безпека, кібербезпека, захист персональних даних, недоторканність особистого життя та прав користувачів цифрових технологій, зміцнення та захист довіри в кіберпросторі є, зокрема, передумовами одночасного цифрового розвитку та відповідного запобігання супутнім ризикам, їх усунення та управління ними
Комплексність	Цифровізація як об'єкт фокусного та комплексного державного управління. Державне управління та політикум мають відігравати провідну роль у розробці, просуванні, впровадженні всеосяжних національних «цифрових» стратегій

ОСНОВНІ ТРЕНДИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ



ПОЗИТИВНІ ПРОЯВИ ЦИРОВІЗАЦІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Напрям	Переваги
Технологічні переваги	– Спільне використання інформації та відсутність конкуренції у споживанні знань та інформації; – синхронізація потоків інформації та можливість відстеження великої кількості ланцюжків між постачальниками та споживачами, проведення інтелектуальної та точкової аналітики; – створення нових інноваційних продуктів, орієнтованих на розробку технологічного інтелекту; – перехід від паперових документів до електронних
Переваги на рівні суспільства	– Підвищення якості життя за рахунок поліпшення задоволення уже відомих і нових потреб людей; – зростання продуктивності всієї суспільної праці за рахунок її підвищення на рівні окремих виробництв і підприємств; – виникнення нових моделей і форм бізнесу, що дозволяють підвищити прибутковість і конкурентоспроможність діяльності; – підвищення прозорості економічних операцій і забезпечення можливості їх моніторингу; – забезпечення доступності та просування товарів і послуг як державних, так і комерційних; – поява людинозамінних керуючих систем
Переваги на рівні підприємств	– Позбавлення від посередників (виробники самі влаштовують на своїх сайтах продаж вироблених ними товарів або послуг); – оптимізація витрат за рахунок економії на просування товарів і послуг; – прискорення всіх бізнес-процесів за рахунок зниження часу комунікацій; – скорочення часу реакції на ринкові зміни, зменшення термінів розробки продукції та послуг і виведення їх на ринок; – краще розуміння своїх споживачів і підвищення якості продукції та послуг; – створення нових продуктів і послуг з високою адаптивністю під нові потреби
Переваги на рівні споживача	– Зниження вартості платежів і поява нових джерел доходу; – вартість інтернет-послуг є набагато нижчою, товари та послуги є більш доступними в будь-якій точці світу будь-якому покупцеві; – товари та послуги максимально враховують потреби та запити споживачів; – значно розширюється спектр, рівень надання та швидкість інформаційних, освітніх і розважальних послуг

Активация Wi
Чтобы активироват

2. FINANCE SKILLS PULSE SURVEY

- ✓ Інститут CFA замовив опитування фінансових фахівців керівників або вище у Сполучених Штатах, Великій Британії та Канаді, щоб отримати уявлення про навички, які формують майбутнє фінансової професії.

- ✓ Опитування **CFA Institute Finance Skills Pulse** досліджує навички та досвід (наприклад, стажування, академічну успішність, кваліфікацію тощо), які впливають на працевлаштування у фінансовій галузі сьогодні, та очікування на майбутнє на основі поглядів нинішніх фінансових фахівців.

- ✓ Опитування було проведено онлайн-опитуванням з 18 по 25 березня 2026 року компанією 3Gem Research & Insights за участю 1350 фахівців фінансового сектору віком від 18 років, які наразі працюють, мають щонайменше ступінь бакалавра та обіймають посади керівника або вище.

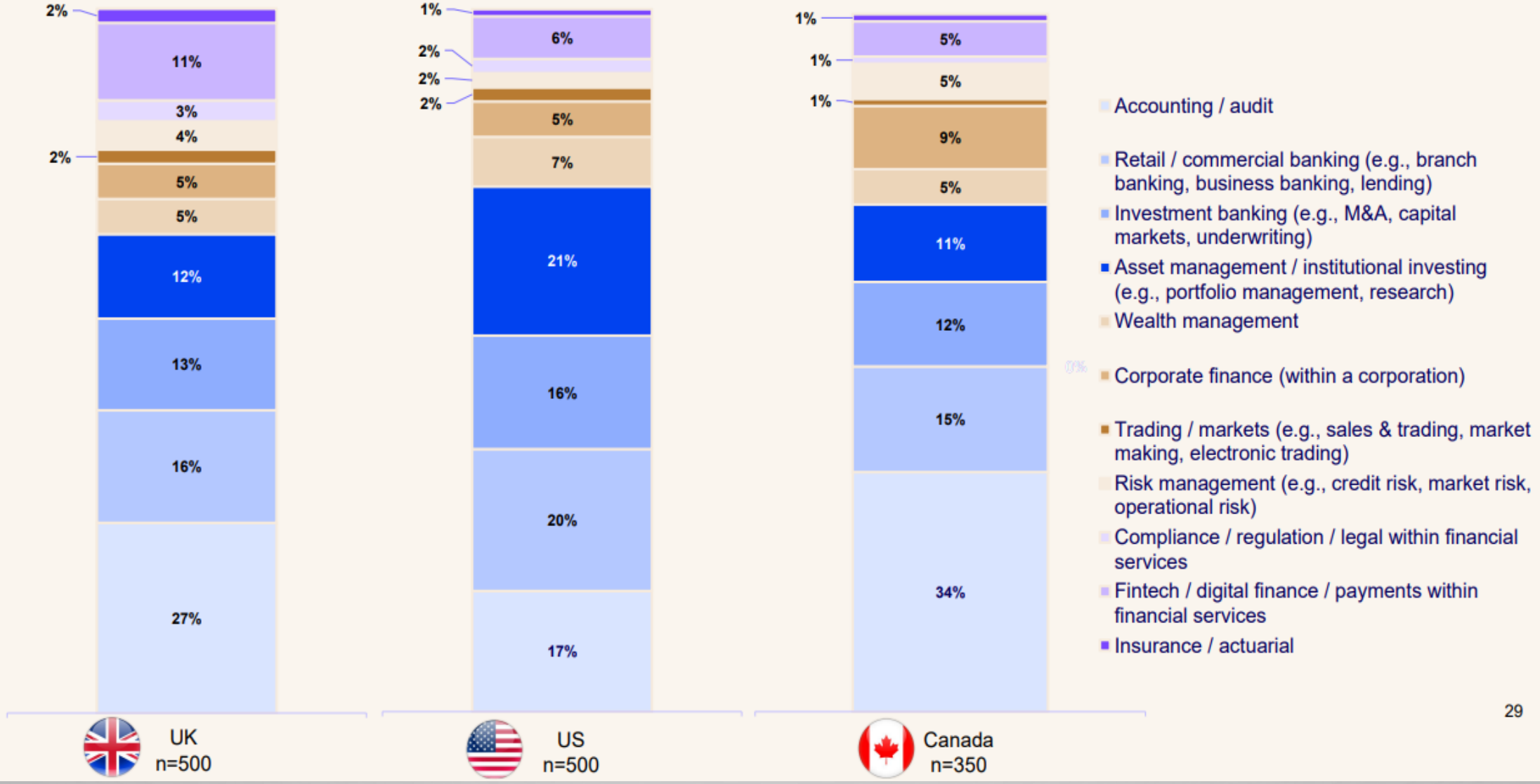
- ✓ У цій вибірці брали участь 1350 фахівців фінансового сектору віком від 18 років, які наразі працюють, мають щонайменше ступінь бакалавра та обіймають посади керівника або вище.

- ✓ Ця вибірка була опитана щодо їхнього досвіду роботи або найму «нових фахівців», що стосуються людей, які є відносно новими у сфері фінансів (наприклад, особи, які нещодавно почали працювати у фінансовому секторі, або молодші фахівці фінансового сектору протягом перших 0-5 років своєї кар'єри). Ключові ринки, що брали участь у дослідженні, включають:



Demographics

Current Finance Role

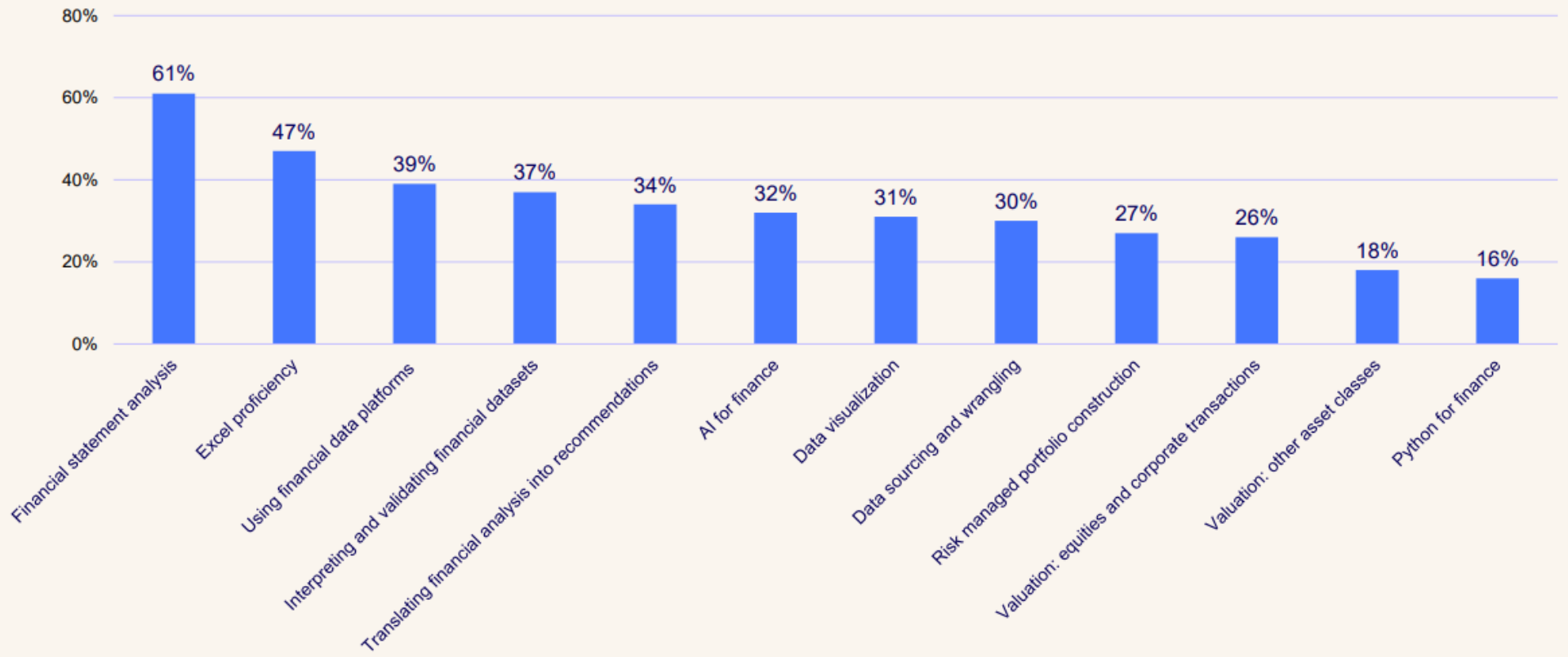


Q1. Якими технічними навички повинні вміти впевнено володіти фахівці, які щойно розпочинають кар'єру у сфері фінансів, у «перший день» на посаді?

✓ 6 з 10 фахівців з фінансів керівника або вище кажуть, що аналіз фінансової звітності є невід'ємною навичкою «з першого дня» для новачків.

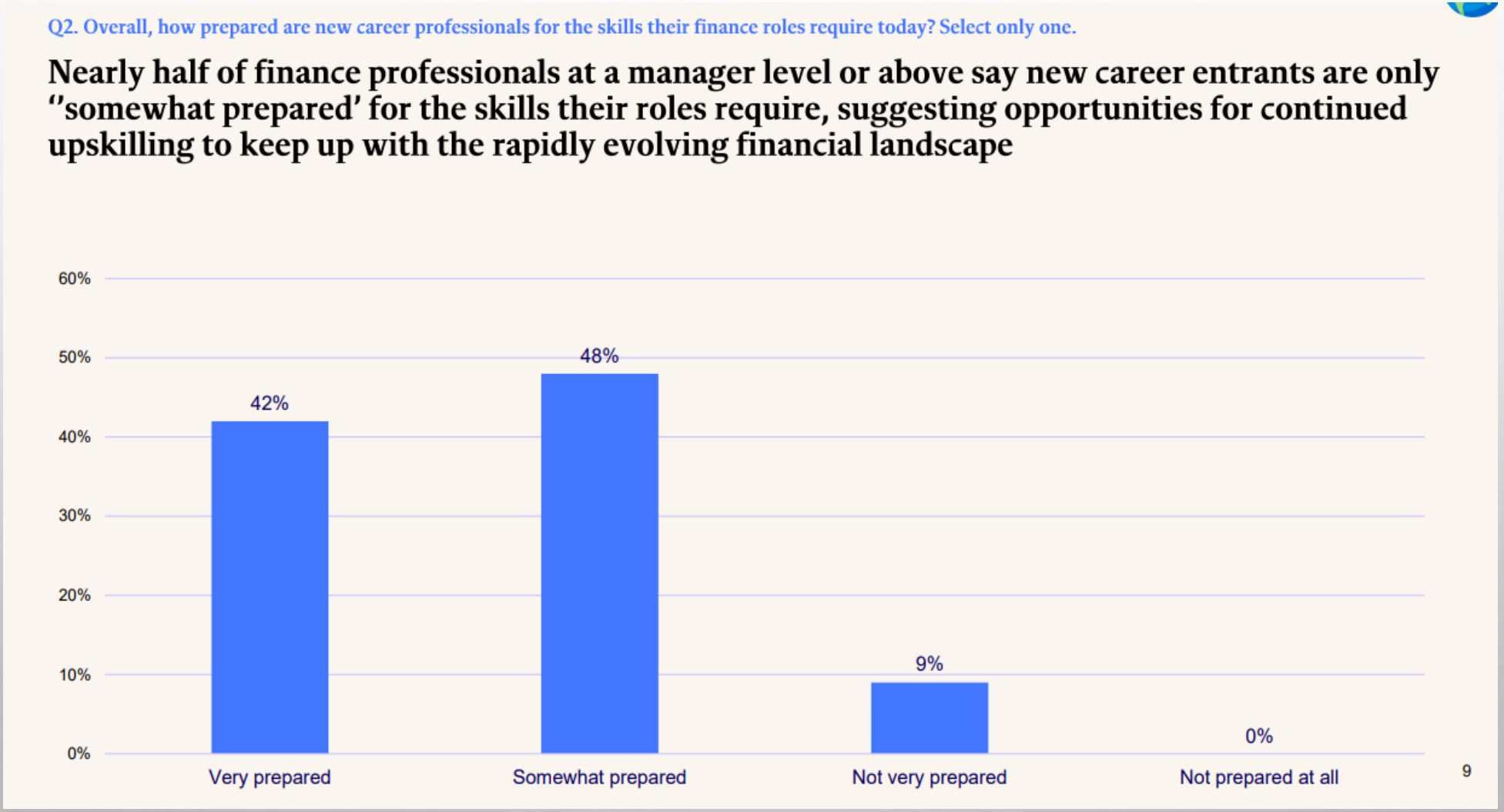
Q1. For professionals newly entering finance careers, which technical skills should they be able to perform confidently on "day one" in the role?

6 in 10 finance professionals at a manager level or above say financial statement analysis is a non-negotiable "day one" skill for new career entrants



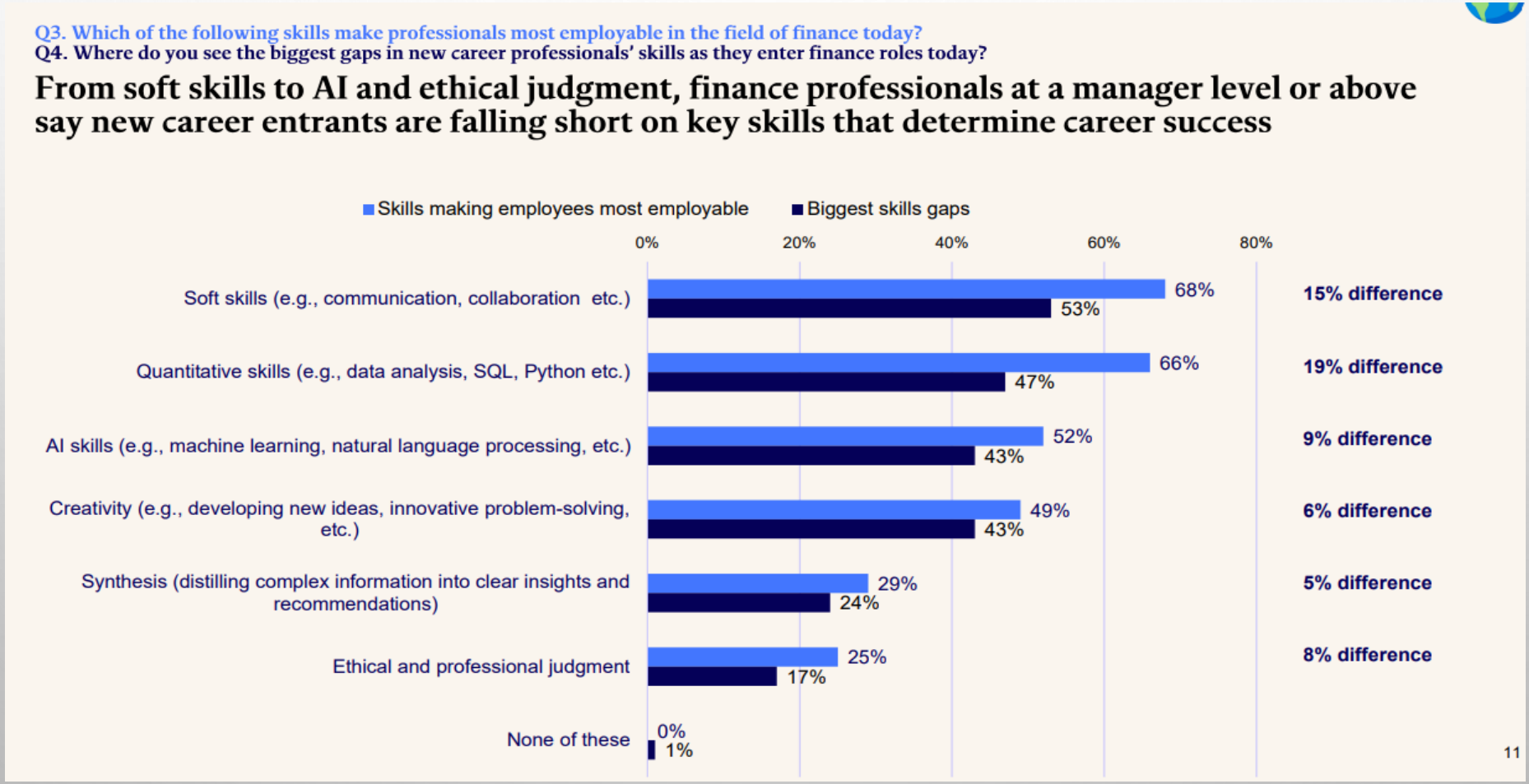
Q2. Загалом, наскільки підготовлені нові фахівці до навичок, яких потребують їхні фінансові посади сьогодні? Виберіть лише один варіант.

- ✓ Майже половина фінансових фахівців керівної ланки або вище кажуть, що новачки лише «дещо підготовлені» до навичок, яких потребують їхні посади, що свідчить про можливості для подальшого підвищення кваліфікації, щоб не відставати від швидкозмінного фінансового ландшафту.

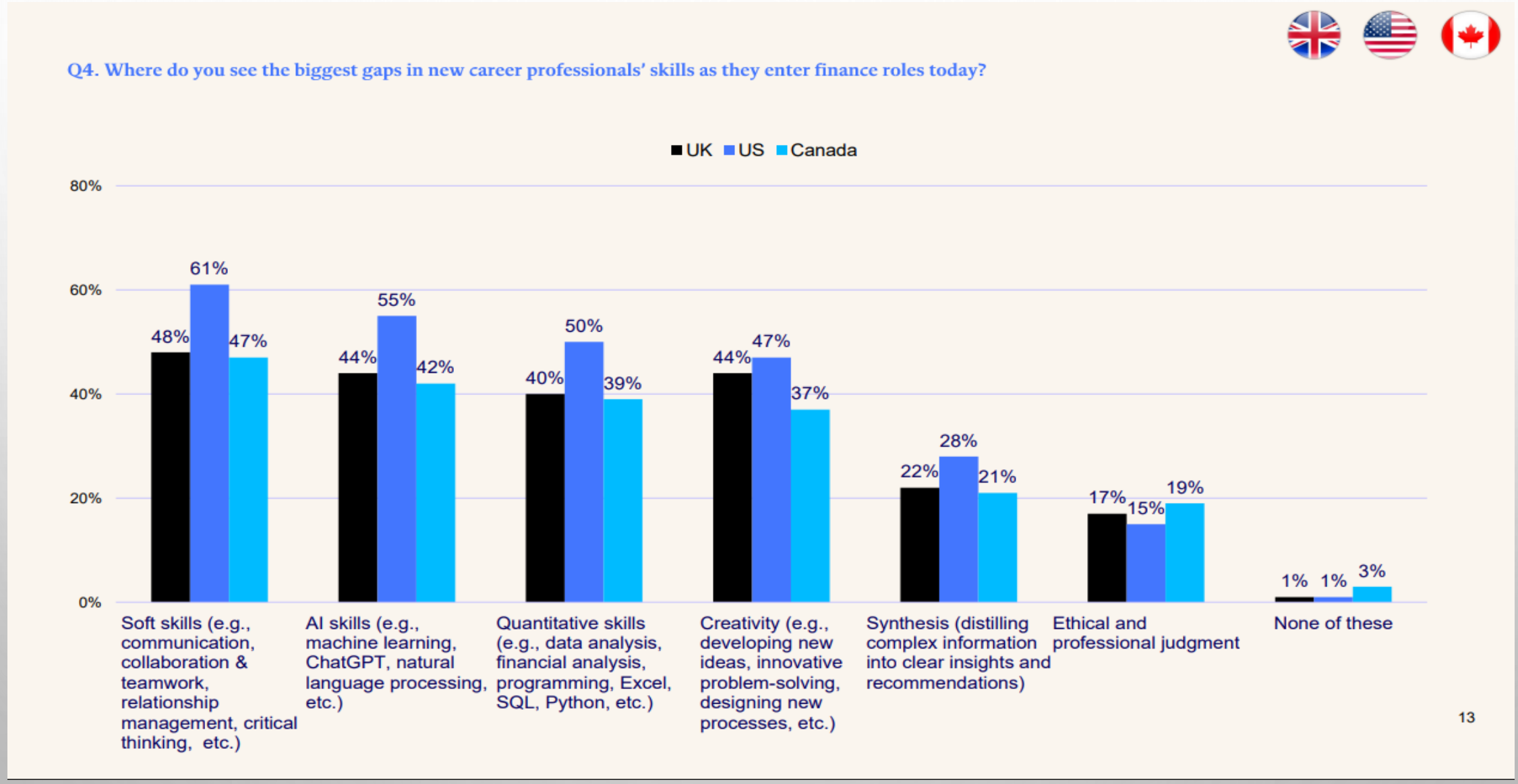


Q3. Які з наведених нижче навичок роблять фахівців найбільш перспективними для працевлаштування у сфері фінансів сьогодні?

- ✓ Від м'яких навичок до штучного інтелекту та етичної оцінки, фінансові фахівці на рівні менеджера або вище кажуть, що новачки не мають ключових навичок, які визначають кар'єрний успіх.
- ✓ Світло-синя смуга — частка менеджерів, які вважають навичку важливою для працевлаштування.
- ✓ Темно-синя — частка менеджерів, які вважають, що саме в цій навичці у новачків є найбільший дефіцит



Q4. Де, на вашу думку, найбільші прогалини в навичках молодих фахівців, які сьогодні обіймають посади у сфері фінансів?

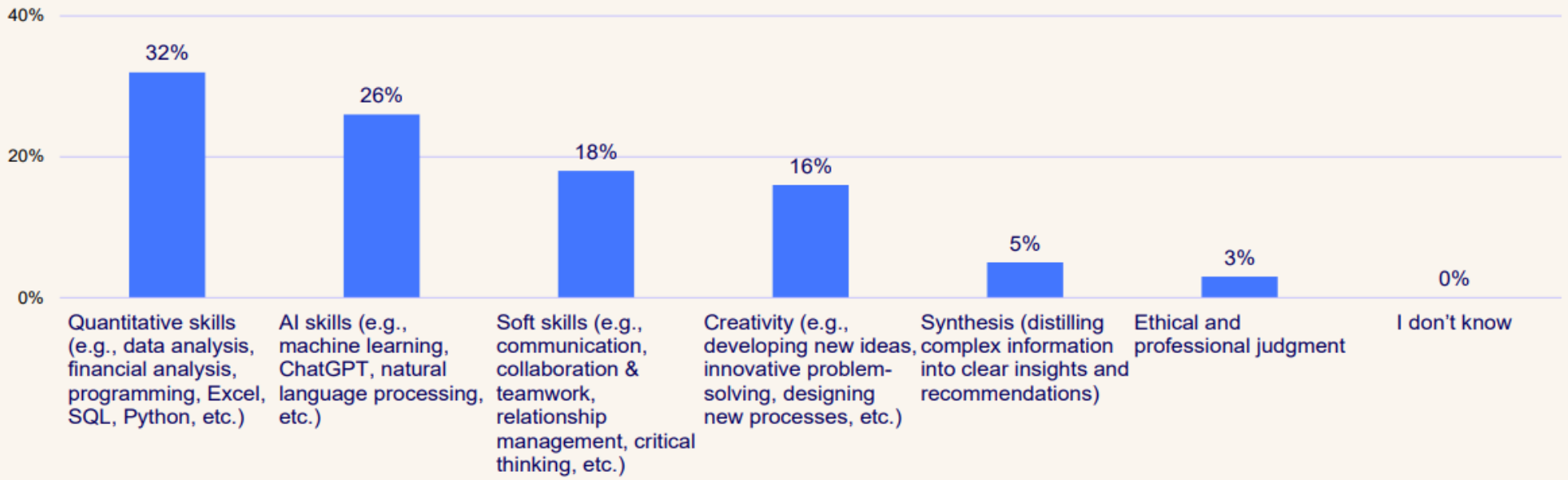


Q5. Загалом, який набір навичок, на вашу думку, є найсильнішим серед молодих фахівців у сфері фінансів сьогодні? Виберіть лише один.

- ✓ Технічні навички лідирують, але жоден окремий набір навичок не виділяється як сприйнята сильна сторона, що сигналізує про попит на багатопрофільні фінансові таланти.

Q5. Overall, which skillset do you consider is the strongest among new career professionals in finance today? Select only one.

Technical skills lead, but no single skillset emerges as a perceived strength, signalling demand for multi-skilled finance talent

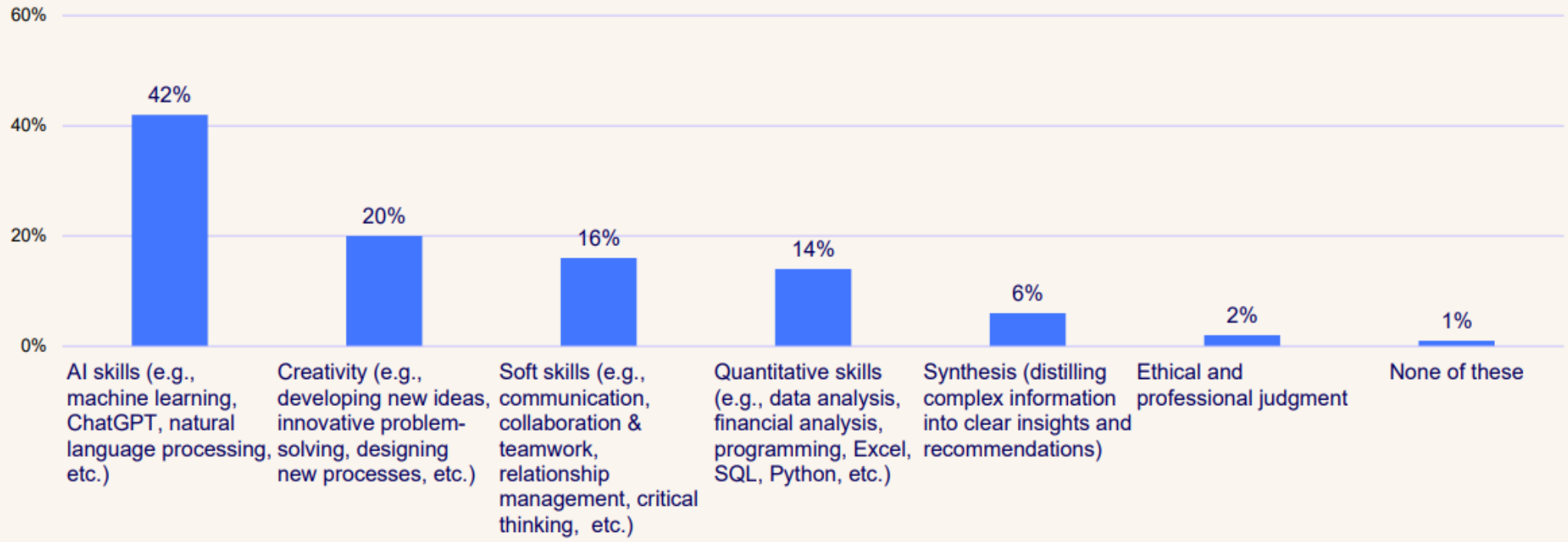


Q6. Який набір навичок, на вашу думку, стає найважливішим для нових фахівців у сфері фінансів?

✓ Штучний інтелект є найважливішою навичкою у сфері фінансів, а людські навички йдуть одразу за ним, що підкреслює необхідність поєднання технічних та м'яких навичок для забезпечення кар'єри майбутнього.

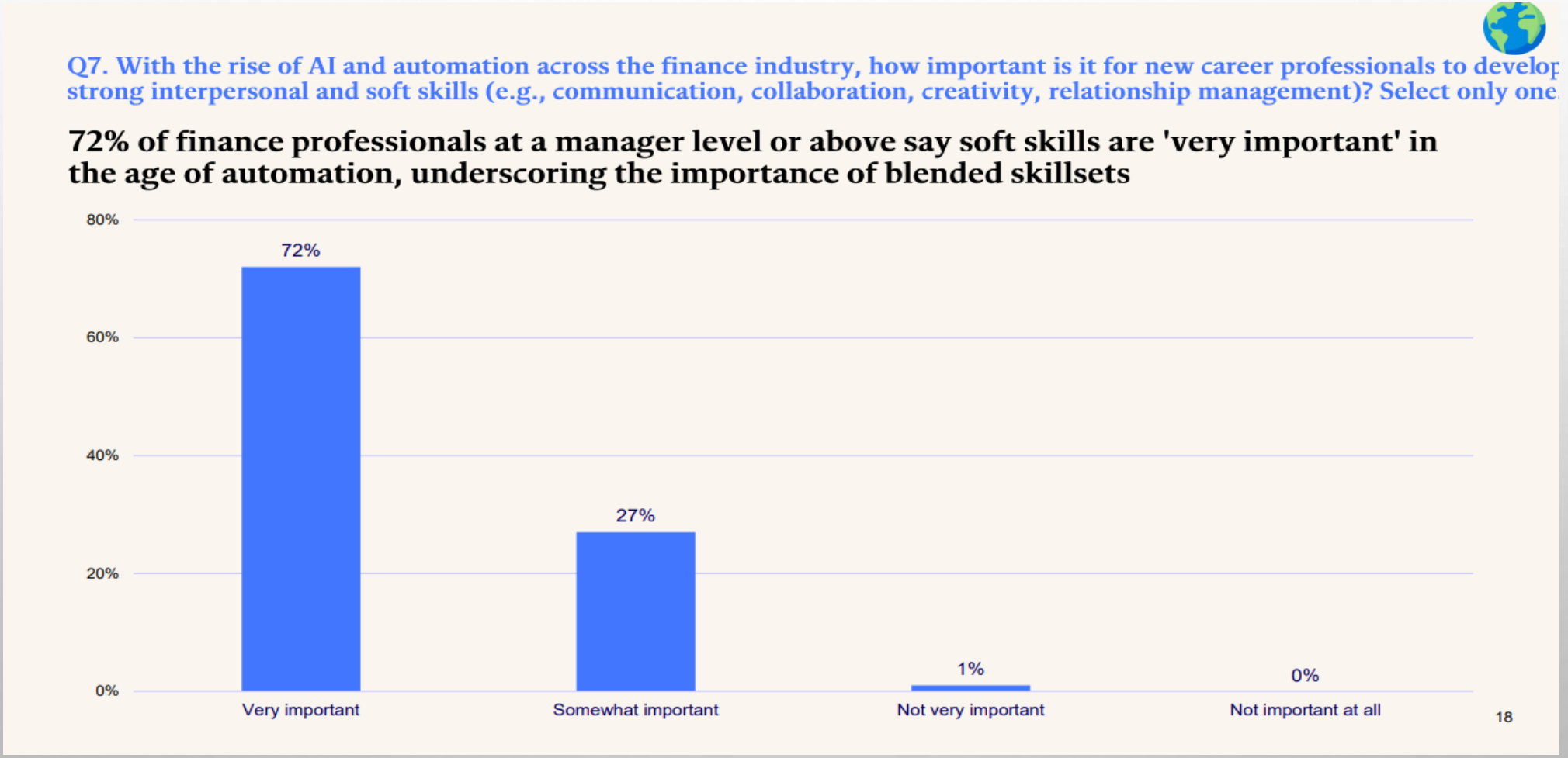
Q6. Which skillset do you consider is emerging as the most important for new career professionals in finance roles? Select only one.

AI is the top emerging skill in finance roles with human skills close behind, highlighting the need for blended technical and soft skills to future proof careers



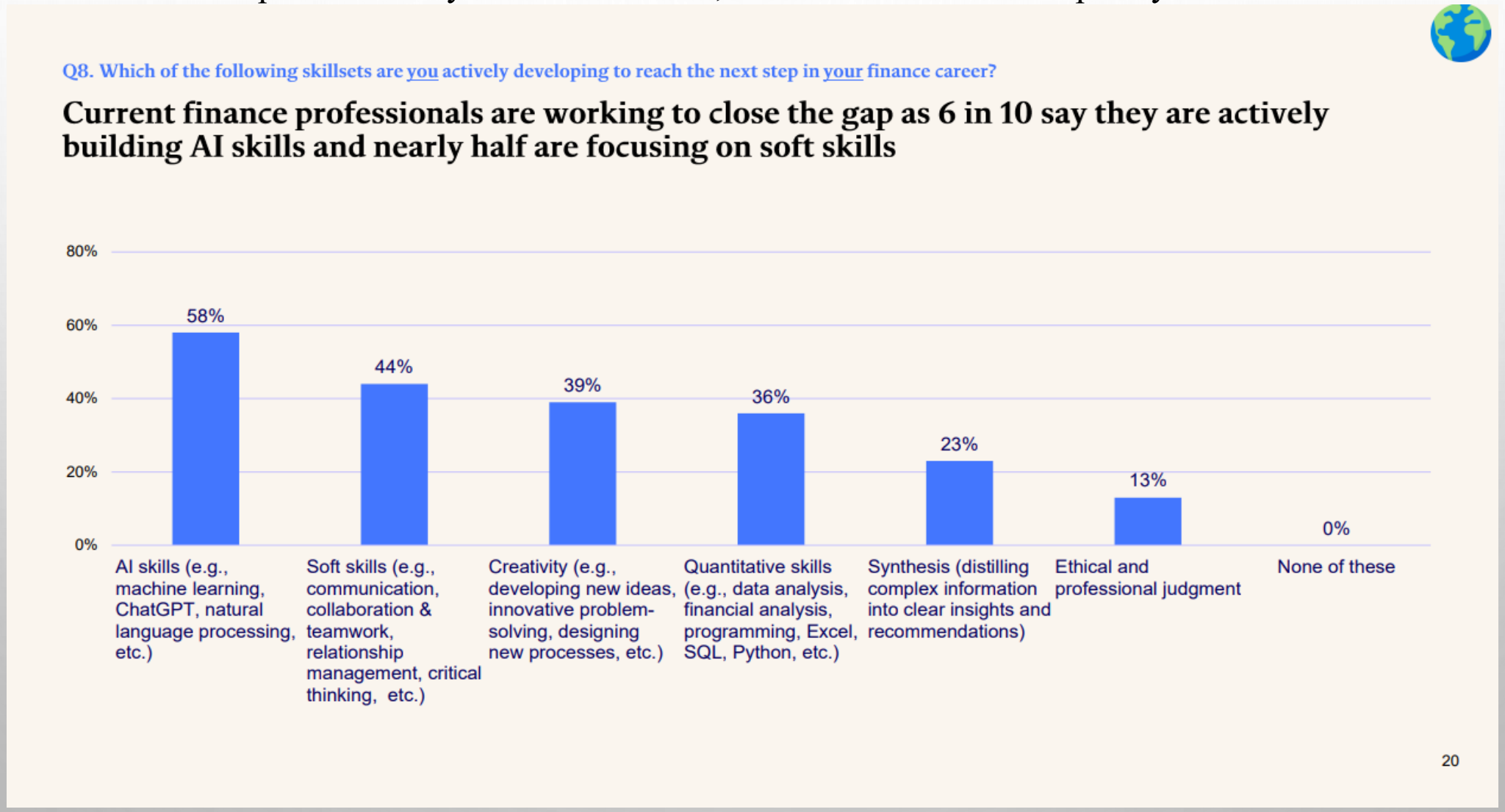
Q7. Зі зростанням штучного інтелекту та автоматизації у фінансовій галузі, наскільки важливо для нових фахівців розвивати сильні міжособистісні та м'які навички (наприклад, комунікацію, співпрацю, креативність, управління відносинами)? Виберіть лише один варіант.

✓ 72% фінансових фахівців на рівні менеджера або вище кажуть, що м'які навички «дуже важливі» в епоху автоматизації, що підкреслює важливість змішаних наборів навичок.



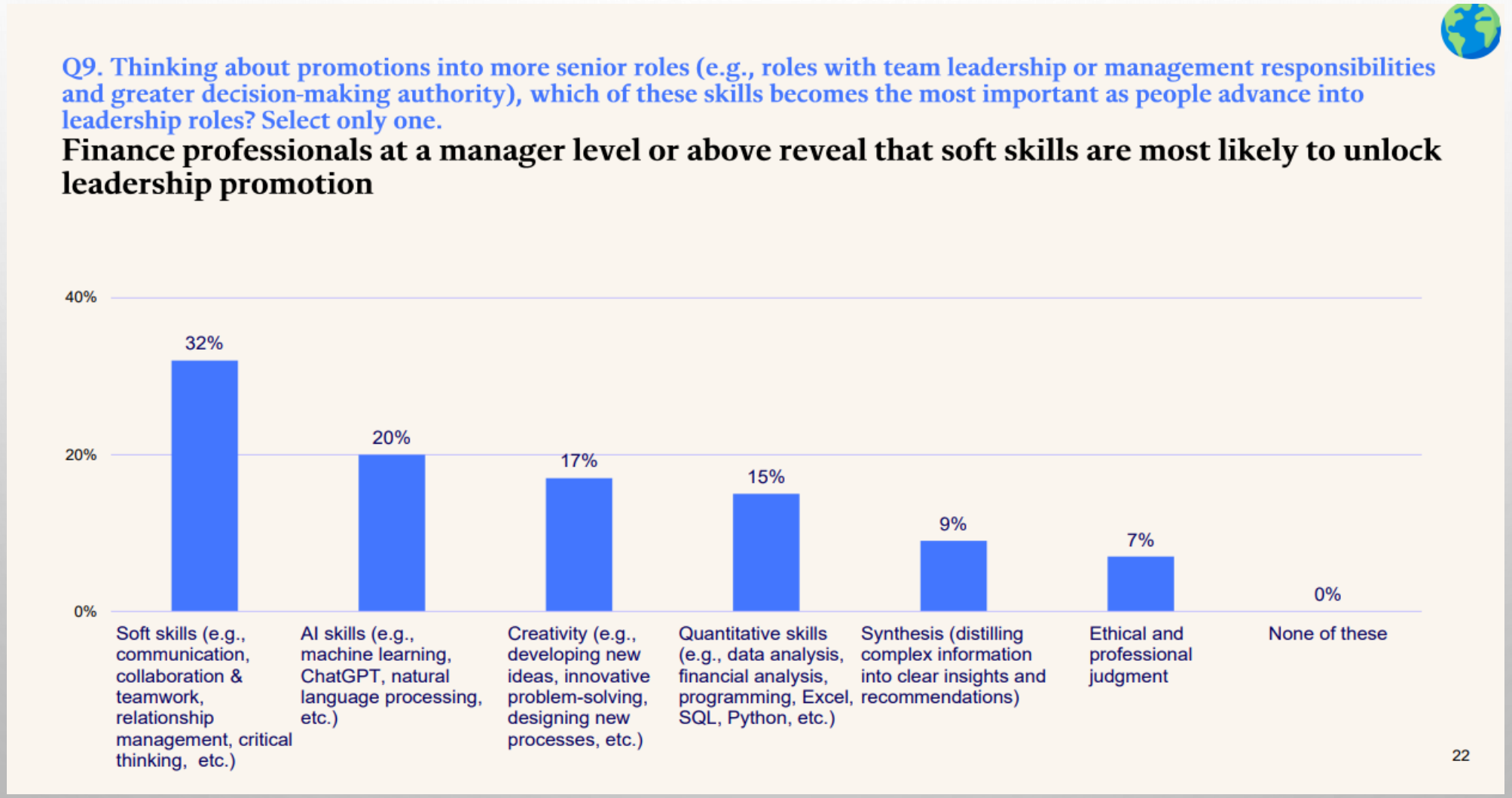
Q8. Які з наступних навичок ви активно розвиваєте, щоб досягти наступного кроку у вашій фінансовій кар'єрі?

- ✓ Поточні фінансові фахівці працюють над тим, щоб скоротити розрив, оскільки 6 з 10 кажуть, що вони активно розвивають навички роботи зі штучним інтелектом, а майже половина зосереджується на м'яких навичках.



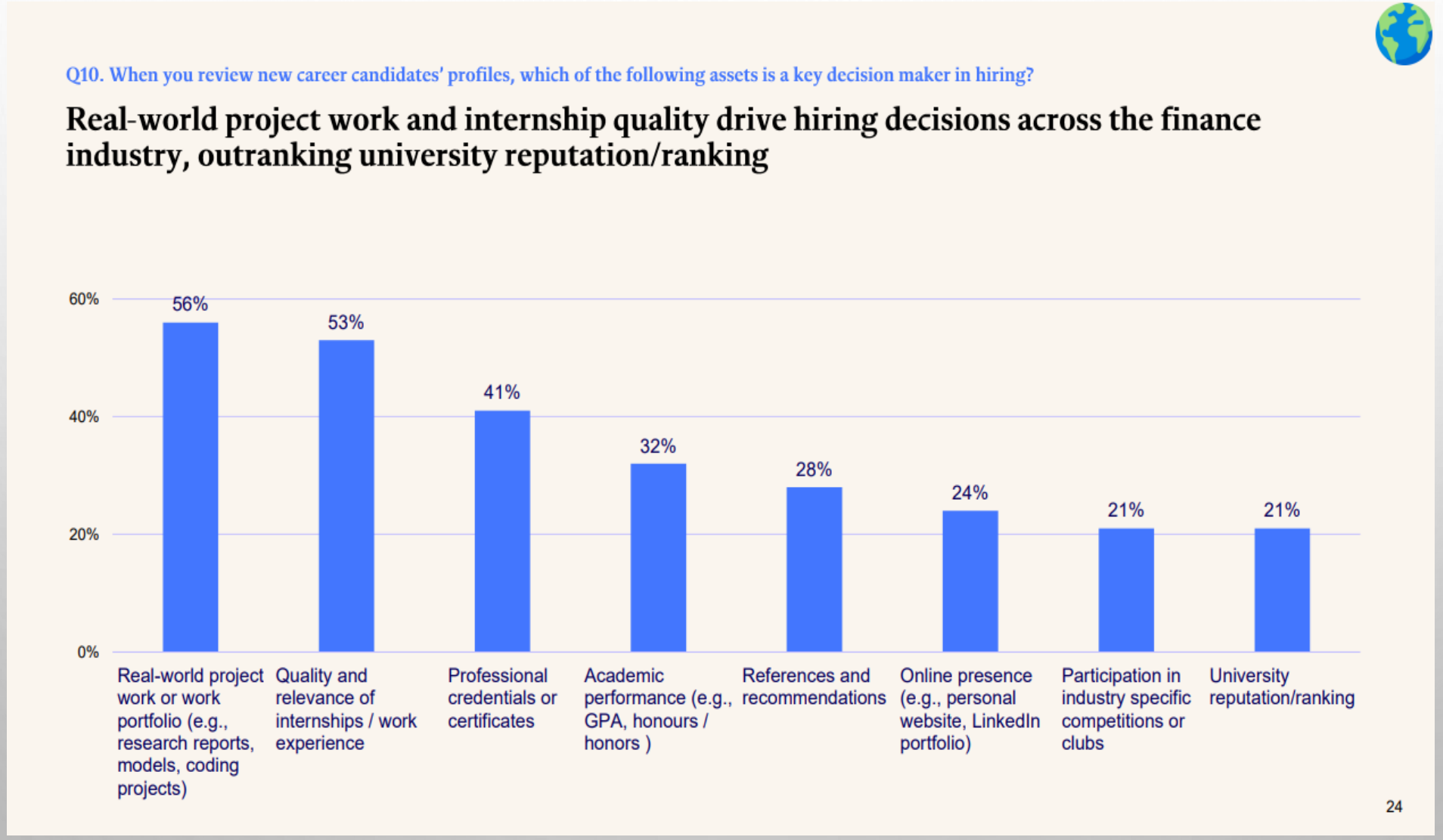
Q9. Якщо розглядати підвищення на вищих посадах (наприклад, посади з керівництвом командою або управлінськими обов'язками та більшими повноваженнями щодо прийняття рішень), яка з цих навичок стає найважливішою, коли люди просуваються на керівні посади? Виберіть лише одну.

✓ Фінансові фахівці на рівні менеджера або вище стверджують, що м'які навички, найімовірніше, сприяють просуванню по керівній позиції.



Q10. Коли ви переглядаєте профілі кандидатів на нові посади, який з перелічених факторів є ключовим фактором, що впливає на прийняття рішень щодо найму?

✓ Реальна проєктна робота та якість стажування впливають на рішення щодо найму у фінансовій галузі, випереджаючи репутацію/рейтинг університету.



ВИСНОВКИ

- Практичні навички не підлягають обговоренню з першого дня
- Фінансові фірми стикаються з двостороннім викликом навичок
- Штучний інтелект розвивається, але не замінює людські навички
- Досвідчені фахівці вже адаптуються
- М'які навички сприяють просуванню по службі. Досвід роботи стимулює найм

1) Практичні навички не підлягають обговоренню з першого дня

- ✓ Коли йдеться про навички, які очікуються з «першого дня» від фахівців, що тільки починають працювати у сфері фінансів, фінансові фахівці на рівні менеджера або вище вважають аналіз фінансової звітності (61%), Excel (47%) та аналіз даних (44%) найвищими очікуваннями. Хоча навички роботи зі штучним інтелектом у фінансах зростають (32%), базове володіння фінансами та даними залишається базовим.

2) Фінансові фірми стикаються з двостороннім викликом навичок

- ✓ Роботодавці дедалі більше цінують як м'які навички, так і готовність до роботи зі штучним інтелектом, проте саме в цих сферах новачки не дотягують.
- ✓ 68% фінансових фахівців на рівні менеджера або вище кажуть, що м'які навички роблять новачків найбільш працевлаштованими сьогодні, проте 53% визначають м'які навички як найбільший розрив у навичках.
- ✓ 52% кажуть, що навички роботи зі штучним інтелектом сприяють працевлаштуванню, проте 43% повідомляють, що серед новачків бракує навичок роботи зі штучним інтелектом.
- ✓ Лише 42% кажуть, що нові співробітники «дуже добре підготовлені» до навичок, яких вимагають їхні ролі, що підкреслює необхідність виходу за рамки базових навичок та постійного підвищення кваліфікації.

3) Штучний інтелект розвивається, але не замінює людські навички

- ✓ Штучний інтелект формує майбутнє фінансової професії, оскільки 42% фінансових фахівців на рівні менеджера або вище вважають ШІ головною навичкою, що розвивається.
- ✓ Однак 99% кажуть, що м'які навички стають все більш важливими, що підкреслює, що кар'єрний успіх вимагатиме здібностей, що виходять за рамки вільного володіння ШІ.

4) Досвідчені фахівці вже адаптуються

- ✓ Фінансові фахівці на рівні менеджера або вище активно усувають прогалини в навичках, причому 58% розвивають навички ШІ, а 47% зосереджуються на м'яких навичках.

5) М'які навички сприяють просуванню по службі. Досвід роботи стимулює найм.

- ✓ Кожен третій фінансовий фахівець на рівні менеджера або вище називає м'які навички основним фактором просування по службі – майже втричі більше ваги надається навичкам ШІ.
- ✓ Тим часом, досвід реальних проєктів (56%) та стажування (53%) є головними активами, які впливають на рішення щодо найму у фінансовій галузі, значно випереджаючи репутацію університетів

3. ОСНОВНІ ЦИФРОВІ НАВИЧКИ ФІНАНСИСТА



1. Робота з інформацією

Пошук інформації; перевірка джерел; робота з відкритими даними; завантаження та збереження інформації.

2. Робота з документами

Microsoft Word; Google Docs; форматування документів; таблиці; автоматичний зміст; посилання; спільна робота.

3. Робота з даними

Microsoft Excel; Google Sheets; формули; функції; сортування і фільтрування; аналіз даних; діаграми.

4. Комунікація та командна робота

Електронна пошта; хмарні сховища; календарі; відеоконференції; спільний доступ до файлів.

5. Штучний інтелект

Пошук ідей; пояснення складної інформації; робота з текстами; допомога з формулами Excel; аналіз інформації.

6. Цифрова безпека

Паролі; двофакторна автентифікація; фішинг; персональні та фінансові дані; безпечна робота з ШІ.

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ У РОБОТІ ФІНАНСИСТА

Інструмент	Для чого фінансисту
Word / Google Docs	звіти, службові документи, аналітичні записки, курсові роботи
Excel / Google Sheets	розрахунки, бюджети, фінансовий аналіз, робота з великими таблицями
PowerPoint / Goole Slides	презентація результатів аналізу
Outlook / Gmail	професійна комунікація
Google Drive / OneDrive	зберігання та спільна робота
AI-інструменти	допомога в роботі з текстом, даними та інформацією

4. ЧИ ЗАМІНИТЬ ШІ ФІНАНСИСТІВ?

КЕЙС

Використання ШІ для інвестиційного менедмженту описаний у статті Marcelo S. Perlin, Cristian R. Foguesatto, Fernanda M. Müller та Marcelo B. Righi “Can AI beat a naive portfolio? An experiment with anonymized data”, опублікованій у *Finance Research Letters* у 2025 році.

КОРОТКИЙ ОГЛЯД

Мета дослідження - перевірити, чи здатна велика мовна модель (LLM) приймати такі інвестиційні рішення, які дозволять перевершити просту інвестиційну стратегію (порівну в кожну акцію) та індекс S&P 500.

МАСШТАБ ЕКСПЕРИМЕНТУ

1 522 компанії → 20 років даних → 30 000 симуляцій.

З ЧИМ ПОРІВНЮВАЛИ AI?

Ключове порівняння було з: Gemini vs naive portfolio vs S&P 500. Тобто питання фактично звучало так: «Чи дасть AI кращий результат, ніж проста інвестиційна стратегія?»

ОСНОВНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

- ✓ Відповідь — стабільно ні.
- ✓ Gemini не зміг послідовно перевершувати ані naive portfolio, ані S&P 500. Це стосувалося як дохідності, так і коефіцієнта Шарпа, тобто результату з урахуванням ризику.
- ✓ Ще цікавіший результат: чим довшим ставав інвестиційний горизонт, тим гіршою ставала результативність AI з урахуванням ризику.
- ✓ Отже, наявність складного AI-інструменту сама по собі не гарантує кращого фінансового рішення.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!